

Verhael van t'gene ghepasseert is / tusschen de Galepen  
van SPINOLA, ende eenighe Dozlogh-schepen  
van de Ho. Ho. Heeren

# STATEN GENERAEL.

Den 26 Mey / 1603.



1603.

Nacht Ga-  
lepen van  
Spinola  
soecken  
d' Hollan-  
ders schepen  
te verdozjen.

On Frederico Spino-  
la, Obersten ober de  
Galepen booz-geno-  
mē hebbende de sche-  
pen/die van wegghen  
de Ho. Ho. Heeren  
Statē Generael de  
wacht hieldē omtrēt  
het Sluppsche gat/  
vā daer te dzyvenen  
te vermeersteren: en-  
de hem selven daer dooz een grooten roem  
ende lof te vercrjghen. Is dien volghende  
den 26 Mey/1603/ des mozghens booz den  
dagheraet/ den Wint Oost zynde/ met acht  
galepen upt het Sluppsche gat ofte haben  
comen roepen/ wat by Westen tusschen de  
bancken/ghenaemt den Franschen Pol ende  
het Landt/ roepende van daer by Oosten  
het boozghenoemde gat. Daer laghen van  
wegen de Vereenichde Landen eenige Sche-  
pen op de ordinarie Wacht/te weten den Vi-  
re-Admirael van Zeelandt/ Iooft de Moor,  
gebieder onder den Admirael/den Heere van  
Haultain, met sijn Smack-sepl gheenoemt den  
gouden Leeuw, ende Capiteyn Logier Pieter-  
sz. ghebozen van Crupningen/ met sijn Ka-  
de-sepl/ghenoemt den Seyl-hondt, daer lagh  
noch de Hollandtsche swerte galepe / daer  
Capiteyn op was Jacob Michielsz. mede de  
Zeeusche galepe/ gheenoemt de Flesche, daer  
op het bevel hadde Cornelis Iansz. van Gor-  
cum: daer was noch niet verde van daer  
benedē de wint eē Kadesepl/daer dat Schip-  
per op was Crijn Hendricksz. van Zieric-zee,  
ghenoemt den ouden Zee-hondt, commande-  
rende mede als Capiteyn / in absentie van  
dien. Op den Vice-Admirael/ Iooft de Moors  
schip/ende op de Zeelandtsche galepen warē  
op elck 18 Engelsche musquettiers van Vlis-  
singen, ende op de andere twee Kade-seplen  
ende Hollandtsche Galepe en waren gheen  
musquettiers/dan hun toebehoozende schip-  
varende volck. Spinola hadde op sijn acht  
galepen ende d'andere Fregaten boven zyn  
varende ordinaris volck/een seer groot ghe-  
tal van musquettiers ghelicht upt het leggher  
van Oostende/ soo gheacht wiert.

Den Vice-  
Admirael  
van Zee-  
lant Iooft  
bemooz we-  
derstaet  
Spinola  
met 3 schepē  
ende 2 Ga-  
lepen.

Dese Zeeusche schepen met hun twee Ga-  
lepen/siende Spinola met sijne galepen uptco-  
men/zijn onder seple ghecomen / ende zyn te-  
ghen Windt Oostwaerts ghelaveert: Spino-  
las volck hebben den Oosten winde ende de  
Sonne tot hunne voozdeele ghehad / ende  
zijn dweers dooz de Zeelanders boozden  
waers henen ghevaren ende alsoo ober den  
Franschen Pol inde Wielinge ghecomen/en-  
de daer hebben hun beyde partijen verdeplē  
inde Wielinge / des mozghen te vijff upzen/

elcke partije van bieren: ende de galepen zyn  
alsoo seer furieuselicken in goeder ordonnan-  
tien met ghevoep op de Zeelantsche schepen  
gheballen/ aborderende den Vice-Admirael  
Iooft de Moor met twee galepen / daer Spi-  
nola met sijnen Admirael een van was: vier  
andere Galepen abozdeerden Capiteyn Lo-  
gier Pietersz. ende de Hollandtsche Galepe  
wiert besprongen vande resterende Galepe.  
Als sy aldus een wijle met schieten gestre-  
den hadden/hebben de twee vande vier Ga-  
lepen/die aen Logiers boozdt laghen/de Zee-  
landtsche Galepe oock aengheballen: daer  
nae de andere twee mede Logiers schip ver-  
latende/hebben de Hollandtsche Galepe mede  
aengeballen: vāde laetste twee d'ene de Hol-  
landtsche Galepe verlatēde/ is te hulpe geco-  
mē die twee die aen de Vice-Admirael Iooft de  
Moors boozdt laghen/ d'een den anderen ge-  
weldich dooznaepende met alderhande grof  
gheschut.

Het ander Kade-sepl van Crijn Hendricksz.  
en conde niet byde wercken comen/ by gebrec  
van winde/ dan met schieten van verre nae  
de Galepen die aende Vice-Admirael boozt  
lagen/ende aende Hollandtsche Galepe/ sijn  
devoir wel doende. Dit ghebecht der Ga-  
lepen nu lange geduyt hebbende/ tegen sche-  
pen die sulcken ghebecht ongewone zyn / en-  
de acht Galepen met vier Fregaten sterck  
zynde/tegen twee schepen ende twee Galepē/  
soo zyn eben wel des Spinolas Galepen/  
breesende dat de Zeeusche ontset souden mo-  
ghen crjghen/ende siende dat sy groote scha-  
de/soo in volck/flaven ende riemen/ geleden  
hadden/ende dat sy geen victorie condē be-  
vechten/hoe furieuselick sy hun oock hadden  
aengheballen/in groote disordze properlickē  
aff ghevoept nae t' Sluppsche gat ofte Habe-  
ne: hebbende bevonden onder hun dooden  
haren Obersten Don Frederick Spinola (meer  
mael int schieten ghetrest zynde)/vanden ghe-  
slachte Spinola vā Genua, een man van groo-  
te middelen ende bedzybe. Daer wiert noch  
gerappozteert dat daer doodt gebleven wa-  
ren omtrent 800 soo musquettiers / Crjchs-  
volck/schips-volck als flaven/ ende seer veel  
ghequetsten: dan het seker ghetal en konde  
men niet wel weten / om dattet sedert seer  
bedeckt gehouden is gheweest.

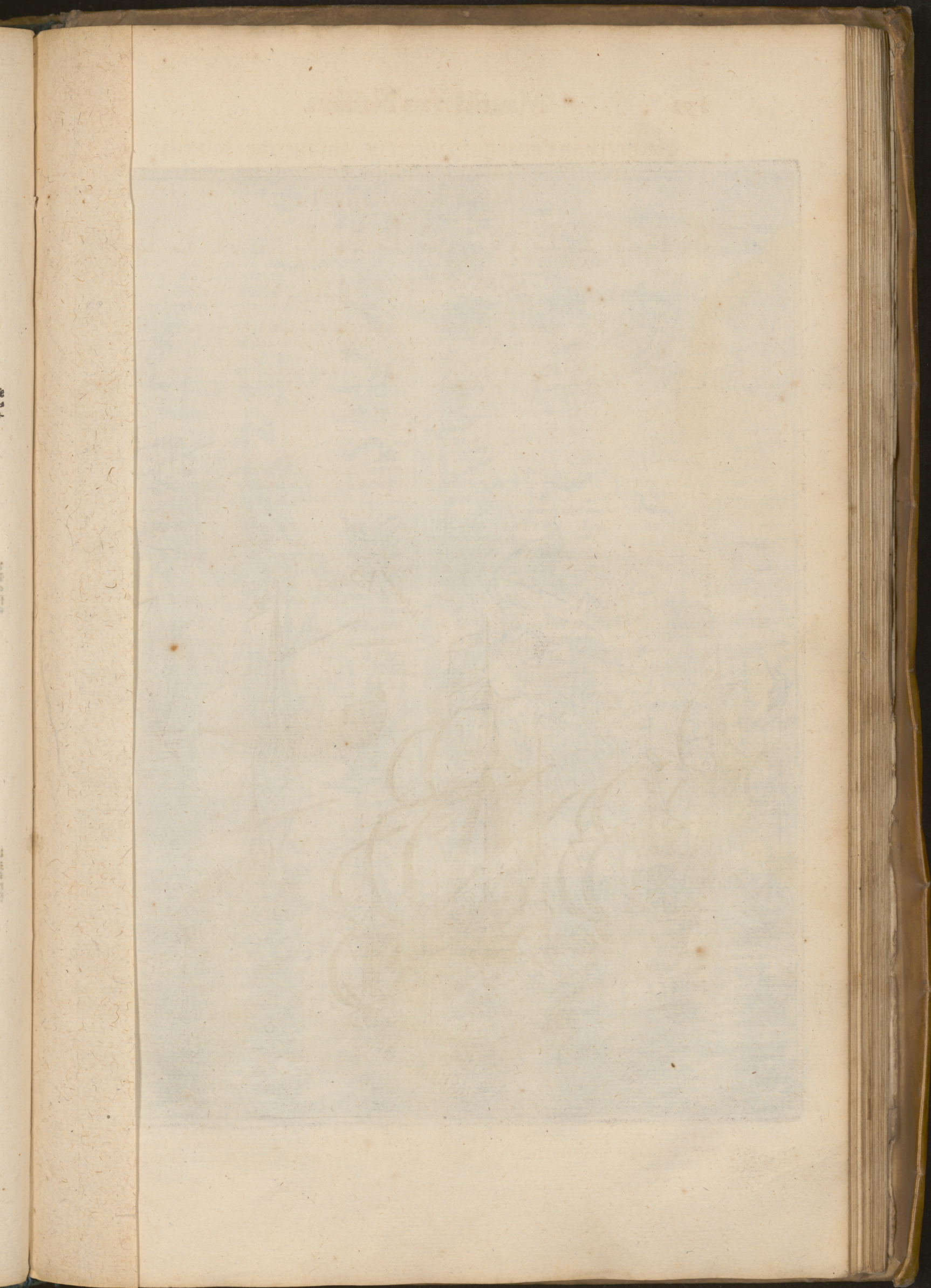
Onder de Zeelanders zyn in als 36 doo-  
den ghebonden/ ende omtrent 60 ghequetste  
om dat haer schepen ende Galepen beter be-  
zyjdt zyn booz de musquet schoten / dan die  
van des vander zjde. Onder de dooden vā  
namen was den Capiteyn Iacob Michielsz.  
met sijnen Lieutenant vande swerte Galepe:  
vande 36 Enghelsche musquettiers op twee  
schepen/waren acht dooden ende 16 gequet-  
ste:

Op wat  
wijse datse  
aenden an-  
deren gheco-  
men zyn.

Don Fre-  
derick Spi-  
nolas boot  
met acht  
honderd mē.

Dooden en  
gequetsten  
vande Zee-  
landers.

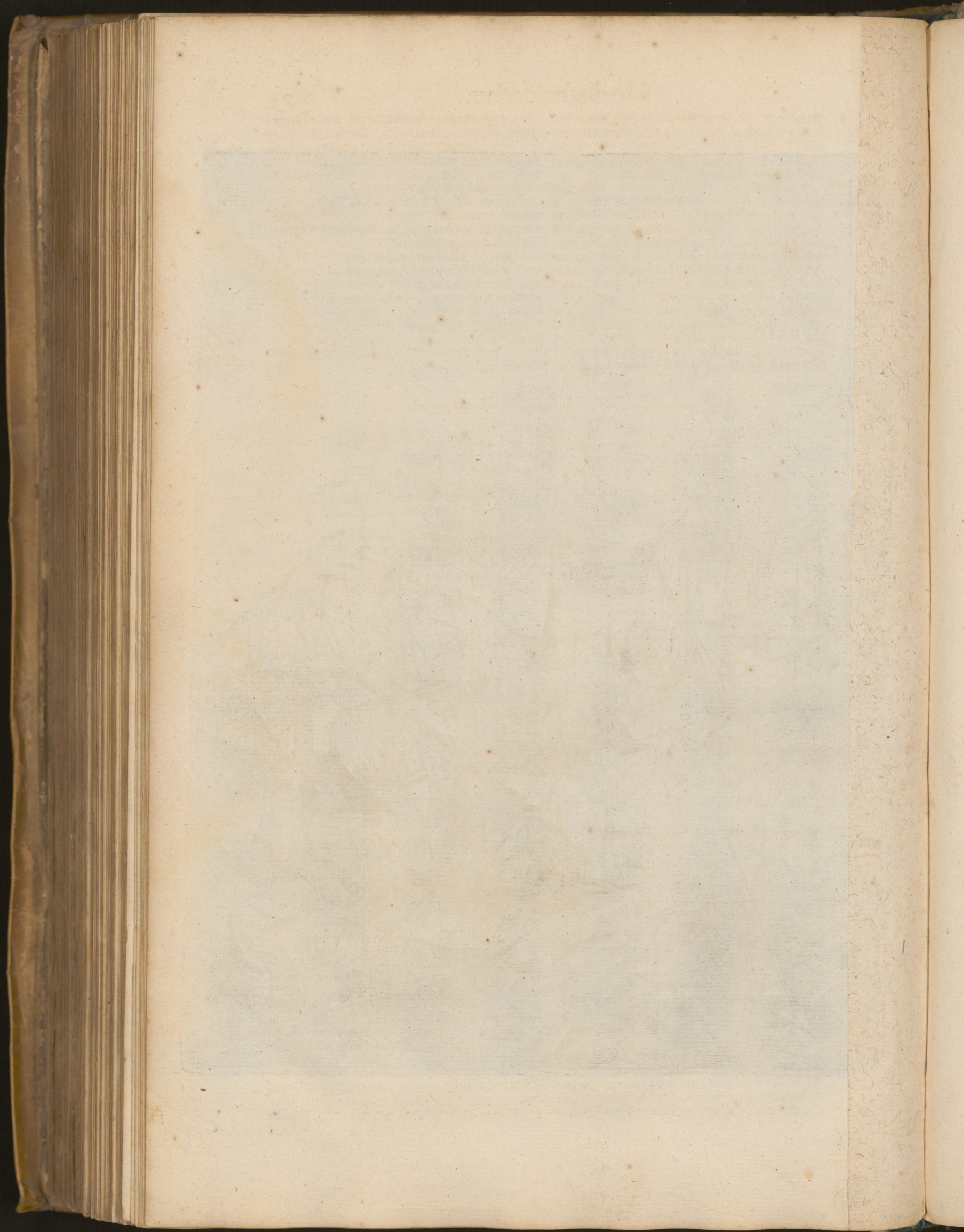














ste: Onder de gequetste was den Vice-Admirael Iooft de Moor, met drie wonden ghequetst en die periculeus: desgelijck den Capiteyn Lo-gier Pieterz, van wierde beyde naemaels van hun wonden genesen.

Den Admirael Haultain comt mede na de Galepen.

Ter wijlen dit ghevecht duerde/ ende dat het geschut tot Vlissingen gehoopt wiert/ so is den Heer Admirael van Zeelant Guiliam Heer tot Haultain, terstont met het bystaende volck gevallen in vier Oozlogs-schepen ende een Fregatte: ende gebaren het beste sp conden na het Slupsche gat toe/ maer de Spaesche galepen waren verrocken/ eer sp daer conden aencomen: soo dat sp te samen alle verblijdt Gode opentlick danckten/ ende hem alleene den loff toe schreven/ singende te gader den 34 Psalm: want het sonder twijffel een cloeck stuck was/ met so clepne en wecke schepen ende macht/ te wederstaen 8 galepen

ende 4 Fregaten/ soo toegerust/ met soo veel volcks ende clepnen wint. De Heeren Staten van Zeelant hebben tot ghedachtenisse van dese Victorie/penningen van silber ende koper doen muntten ende staen/ alwaer op d'ene zijde stonden twee Schepen en twee Galepen/te gronde gaende/ met de volgede descriptie rontomme Cedunt trirames nivibus 1603, op de andere zijde de Spaesche Galepen rontomme geschreven Victa perempto Spinola, den 26 Mey: beyde beduydende/ De galepē wijckē vooz de schepē/Spinola verwonnen en gedoot. So dat de Galepen niet meer ontsien wierden van schepen wel toegerust zijnde/ al ist sake dat het stille is/ ende dat sp weynich ofte gheen wint en hebben om haere Seplen te ghebruycken/ ghelijck in desen Scheeps-strijdt ghenoeghsaem ghebleken is.

Verclaeringhe vande Cijfferen ende Letteren die inde Figuyre vande belegheringhe gesneden zijn.

- A. Vice-Admirael Iooft de Moor.
- B. Capiteyn Logier Pieterz.
- C. De Swarte of Hollandtsche Galeye.
- D. Galeye van Vlissinghen.
- E. Den oudē Hont daer Schipper op was Crijn Heyndricxz.
- F. Den Admirael mijn Heere van Haultain comende van Vlissingen, opt gheschied van de bataille.

- 1. Des Vyandts Galeyen, legghende voor de knocken, met haer vier Fregatten geteekent met N. O.
- 2. De ordonnantie des Vyandts Galeyen ende Fregaten in't eerste aencomen.
- 3. De ordonnantie des Vyandts Galeyen, hoe zy haer verdeylden int aenvallen.
- 4. De Generael Spinola, mitsgaders de andere Galeyen des Vyants.

t' Casteel van  
VVACHTENDONCK  
wort by die van Venlo ingenomen den 5 Martij, Anno 1603. t'wleck sy den 11 wederom verlaten moesten.

1603. **D**ier zijn in dit jaer 1603 verscheptene aenflaghen van beyder sijds. De verste becaemt/maer weynich of gene volvoert/behalvē op het Casteel van Wachtendonck, daer Graef Hendrick van den Berge eenen aenflagh op ghepactifeert heeft/ dooz het belept ende hulpe van eenen Kuyter genoemt Peelhase, die op het Rivierken Niers daghelijck vischte / ende dickwils d'een of d'ander met sijn schuypte in het Casteel placht te byngghen vooz Ryhove, Gouverneur des Casteels ende der Stadt / die des maels heel weynich volcx by hem hadde. De vooz-noemde Peelhase heeft sijn schuypte met stroo gheladen/ ende hy heeft thien of twaelf stoute Soldaten van Venlo, daer onder verborzgen/ die hy den vijfde Martij heeft gebzacht tot aende Bzugghe van het Casteel. Hy badt de Schilt-wacht (zijnde vā sijn goede bekende cameraden) hem de hant te langhen/ om hem op de Bzugghe te helpen/

d'welck de Schilt-wacht gewillichlick sonder eenigh achterdencken doende/ soo trock hy hem met geweld in't water ende dooz-stack hem. Dit geschiet zijnde/ soo quamen vooz den dach de gene die onder het stroo hadden verborzgen gelegen/ welcken Capiteyn was Mathijs Dulken, een oudt ende stout Crjchsmā/ oock beleeft ende discreet/ tegenwoozdelijck Gouverneur van Grol. Sy overviele de wacht in de corps de garde, maecten haer strax meester van het Casteel/ en trocken de Dal-bzugghe op/ soo datter niemant upt de Stadt op het Casteel comen en conde om haer te beschadigen. Men d'ander sijde vande Stadt laghen een goet getal van haer volck/ upt de naeste garnisoenen gelicht en daer gebzacht/ om desen aenflagh te helpen verrichten/ en voozder in het werck te stellen/ de welke sy terstont op het Casteel liete. Sy namen den Gouverneur gebangen/ en hoerden hem strax van het Casteel na Geldze. Die vander Stadt vernemende watter geschiet was/ hebben in aller jil en spoet (de Burgers ende Soldaten malsanderen cloekelijck helpende) haer tegen het Casteel geharicardeert/ daer toe nemende ende over hoop werpende alles wat haer eerst ter hant quam/ jae sy hebben het met grof Gheschut beschoten/ soo groote schade doende tot afbzucke hares vpants/ als sy eenichsins conste of mochte. maer overmits het Godt naecundich hebbē woude/ soo waren even te deser tijdt de Ritmeesters Cloet en Quaet, daer ontrent met hare Compagnien. Dese hoorrende den alarm/ ende vernomen hebbende

Het Casteel van Wachtendonck is genomen.

So ij wat



Wachten  
doet Cas-  
teel by  
Cioet ont-  
set.

Wat daer ghebeurt was/ soo zijn sy op het spoedichste nae de Stadt ghereden/ om te sien of sy die conden ontsetten/ daer binnen gecomen zijnde / soo hebben sy haer t'samen seer mannelijck ende seer cloeckelijck gebza- gen/ doende groote tegen-waere tegen het Casteel/ ende de Stadt bewarende/ tegen de in-bal des vbandts upt het Casteel/ die ontrent acht hondert Man sterck gheworzen was. Dagelijcx cregen die van binnen meer Ruypteren en Doet-knechten/ by haer upt de naeste garnisoenen/ ende sy wierden op een cozte soo sterck/ dat sy niet alleen de Stadt en versekerden/ maer sy besetten het Casteel van buyten ende van binnen soo sterck/ dat ter niet upt of in comen en conde. Die op het Casteel waren/ siende dat sy gheen meesters van de Stadt woerden en conden/ ende alreets gebzeck hebbende van victualie/ ende amunitie/ en dat alle wegen van der Staten volck soo gesloten waren/ datmen haer niet en conde bzingen t'gene sy behoefden: Oock

wetende dat sy so haest niet en costen ontset woerden/ als den nootd wel voozderde: Soo hebben sy op den festen dach nae dat sy in het Casteel ghecomen waren/ namelijck op den elfden Marcij begeert te apointeren/ ver- soeckende met hare wapenen te mogen ver- trecken/ ende twintich waghens om hare gequetste te verboeren/ d'welck haer gecon- senteert wert. De gebangene wierden te- gens maltanderen los gelaten. De Ritmee- ster Quade bleef Gouverneur van Wachten- donck, tot dat de Ritmeester Ryhove weder- om los gelaten wiert/ die strace in sijn plaet- se gerestitueert ende her-stelt is geworzen/ want desen over-bal dooz sijn schult noch ver-swijmenisse niet geschiet en was. Cioet ende Quac hebben in het behouden deser Stadt de Landen eenen grooten dienst ghe- daen/ ende seer groote eere behaelt/ weer- dich aen hare ende de hare gherecompenseert ende vergolden te woerden/ met behooyliche eere ende danckbaerheyt.

### Beschrijvinge van 't innemen van Cadfant en Hendijck,

#### Midtsgaders

#### De Belegeringe ende Overwinninge der

# STADT SLVYS,

Gheschiedt inden jare 1604.

1604.



In het begin des jaers 1604/ hebben de Ho. Ho. Heeren Staten der Ver- eenichde Landen/ metten anderen ghe- resolueert/ ende bes- sloten/ hare vbanden in haer eygen Lan- den te besoecken/ oz- donnerende eenen in-

bal in 't Graeffschap van Vlaenderen: op ho- pe of sy de stad Oostende de welke nu langh en strang belegert was ende gewest hadde/ soude mogen ontsetten/ ende den vbandt van daer trecken. Dien volgende/ hebben sy alle Capiteynen belast haer Vaendelen vol ende compleet te maken/ ende gaven daer en bobē upt nieuwe Bestellinge om 1500 Switfers/ ende noch 2000 ander boetvolc op te lichten.

Des Prin-  
gen Ma-  
ritz toern-  
stinghe op  
enen rocht  
in Vlaen-  
deren den  
24 Aprilis.

Sijn Excellentie van Nassau/ tydt ende ge- legghentheyt waernemende/ heeft alle sijn Crjchf-volck/ beschreven/ ende belast teghen den 20 Aprilis haer te laeten vinden vooz VVillem stad, met sulcken getal van schepen als daer toe bestelt ende van noode waeren. Alwaer hen medelieten vindē/ Grave VVil- lem Lodewijck, Graef Ernst Casimier, ende Graef Lodewijck Gunther, gebroeders van Nassau: desgelijcks Graef Hendrick Freder- ick, Generael vande Ruyterije.

De trouppen gescheept wesende/ sijn ten

bestemden dage van booz Willem-stadt ge- baren nae Zeelant/ alwaer den 24 April ooc aen quam den Prince Mauritz metten Dozst van Anhalt, Graef Adolff van Nassau, mette Gecommitteerde der Heeren Staten Gene- rael/ ende die vanden Raedt van Staten/ in competenten nomber/ om den aenflagh by te wesen ende te voozderen.

Den 25 Aprilis des morghens is de ghe- heele Plote bestaende van ontallicke cleyne schepen upt Zeelant t'seple gegaen nae Vlaē- deren/ ende t' Swerte gat inghebaren zijnde/ soo sijn sy gelant in Cadfant, alwaer sy in twee dagen alle de fozten ende Sterckten ingeno- men hebben. Ende indien sy ten eersten inge- loopen hadde het Swint ofte Sluyfche gat, soudensonder twijfel de Stadt selfs sonder eenige groote moeyte hebben connen in ne- men ende veroveren/ ende moghelijk met die haesticheyt alle de saken vooz Oostende heb- ben connen desperaet makē. Obermits die vā Brugge t'sijnen eersten aencomen daer noch gheen volck hadden/ maer ter wijle sy int Swerte-gat alle sijn Leger de barqueerde/ ende de Schanskens van Cadfant inne nam/ benaerslichden die van Brugge dat Spinola van booz Oostede opt Swint sount thie, hon- dert man te boet/ en Trivulcio van VVater- vliet met vijf hondert Ruypteren/ mette welc- ke sy de passagie over t' Sluyfche gat belet- teden: niet tegenstaende den 26 en 27 groote moeyte daer toe ghedaen werden/ ende de galepen

Den Prin-  
ce Mauritz  
doet in bal  
in Vlaen-  
deren/ neemt  
Cadfant de  
25 Aprilis.

Die den by-  
aen t' socke  
te verhoeden  
ren.